Redacțiunea Administrațiunea
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anuncĭurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg;* în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat;* în Frankfurt: *G. L. Daube;* în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care ḍi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 170. Brașovŭ, Joi 1 (13) Augustŭ. 1891.

Brașovŭ, 31 Iulie v.

Mâne va fi pusŭ la ordinea ḍilei în camera ungară raportulŭ comisiunei de imunitate în atacerea Ugron-Uselac.

Acésta afacere este de unŭ deosĕbitŭ interesŭ, pentru-că ea privesce raporturile dintre armata comună și dintre Ungurĭ și dovedesce din nou, că cu tóte concesiunile destulŭ de însemnate, ce s'au făcutŭ, mai alesŭ dela 1889 încóce, șovinismului ungurescŭ, aceste raporturĭ nu suntŭ astăḍĭ de faptŭ cu nimic mai bune și mai amicabile, decâtŭ au fostŭ mai înainte.

Nu mai încape îndoiélă, că Ugron în cunoscuta sa interpelațiă asupra demonstrațiunilorŭ dela Fiume a căutatŭ anume sĕ dea o lovitură armatei comune înfățișândŭ pe oficerii regimentului împĕrătescŭ Jelacicĭ, ca pe nisce dușmanĭ înverșunațĭ ai Ungurilorŭ și ai Ungarieĭ.

Atacurile de felulŭ acesta în contra armatei comune le facŭ sistematicŭ mai alesŭ cei din stânga estremă, întrebuințândŭ și cea mai mică ocasiune, ce li se dă.

De rĕndulŭ acesta însĕ ataculŭ lansatŭ de kossuthiștĭ a fostŭ mai puținŭ norocosŭ decâtŭ altele multe anterióre, pentru că n'avea nicĭ unŭ substratŭ realŭ. S'a întemeiatŭ pe unŭ raportŭ polițienescŭ, care s'a doveditŭ mai urmă, că a fostŭ cu totulŭ falsŭ.

Din situațiunea delicată și complicată a căutatŭ, precum scimŭ, Ugron Gabor sĕ iasă prin aceea, că s'a ascunsŭ la spatele dreptului de imunitate, ca deputatŭ. N'a primitŭ provocarea căpitanului Uzelac, pentru că a datŭ ascultare secundanțilorŭ sĕi și unei conferințe de deputațĭ de diferite partide, carĭ au ḍisŭ, că n'are sĕ dea sémă pentru ceea ce a vorbitŭ în dietă.

Imprejurarea, că unŭ oficerŭ din armata comună, fiindŭ greu ofensatŭ împreună cu colegii sĕi, n'a pututŭ sĕ capete satisfacțiunea cerută, a amărîtŭ firesce fórte multŭ cercurile militare și urmarea a fostŭ, că de susŭ s'a făcutŭ presiune asupra ministrului de honveḍĭ ca sĕ intervină în acéstă cestiune, pentru a împedeca ca atitudinea lui Ugron și soți, în afacerea Uselac, sĕ fiă aprobată chiar printr'unŭ votŭ alŭ camerei ungare.

Astfelŭ s'a complicatŭ și mai multŭ situațiunea, declarândŭ ministrulŭ br. Fejérvary, că décă comisiunea pentru imunitate va ḍice, că căpitanulŭ Uselac a vătămatŭ prin provocarea sa imunitatea deputatului Ugron, atuncĭ elŭ va fi silitŭ sĕ dimisioneze.

Ei bine, comisiunea de imunitate s'a pronunțatŭ după multă discusiune, dér s'a pronunțatŭ așa, încâtŭ ministrulŭ Fejervary póte sĕ și demisioneze séu sĕ și rĕmână în postŭ.

Deoparte comisiunea declară, că fiă-care acțiune, care are de scopŭ a cere satisfacțiune dela unŭ deputatŭ pentru cuvintele rostite în esercitarea chiămărei sale, *„atinge"* dreptulŭ sĕu de imunitate; de altă parte susține aceeașĭ comisiune în raportulŭ ei, că se face abusŭ de libertatea cuvĕntului și că persóne, carĭ suntŭ atacate în parlamentŭ îșĭ iau adeseorĭ refugiulŭ, spre a primi satisfacțiune, la calea ilegală a duelului.

Va se ḍică, odată se atinge imunitatea prin provocare, altădată provocarea la duelŭ este admisibilă și față cu unŭ deputatŭ.

Cine are dér dreptate, Ugron séu Uzelac?

Despre acéstă întrebare va avé sĕ hotărască astăḍĭ camera ungară. Orĭ cum va fi însĕ hotărîrea ei, de va împăca pe ministrulŭ de honveḍĭ orĭ nu, faptŭ este și rĕmâne, că prin acéstă afacere uriciósă s'a datŭ din nou pe față antagonismulŭ ce esistă între armata comună și între Maghiarĭ, antagonism, care póte fi potolitŭ pentru momentŭ, dér nu va puté fi delăturatŭ decâtŭ numai prin căderea sistemului dualistŭ.

CRONICA POLITICĂ.

— 31 Iulie (12 Augustŭ.)

— Unŭ raportorŭ alŭ ḍiarului „Akropolis" din Atena, care a fostŭ însărcinatŭ sĕ călĕtorescă prin țĕrile din peninsula balcanică, publică o dare de sémă, despre o **întrevorbire** ce ḍice că a avut'o cu *președintele senatului românŭ*, **Boerescu.** Ḍiarulŭ „National Zeitung" estrage din acestŭ raportŭ următórele: Domnulŭ Boerescu începù conversațiunea cu asigurarea că elŭ e amiculŭ tuturorŭ națiunilorŭ din peninsula balcanică. „Presentulŭ D-Vóstră mĕ intereséză fórte, dér viitorulŭ D-Vóstră mĕ neliniștesce. „Da", continuă el, „mĕ neliniștesce tare, pentru că noi toțĭ suntem în fața unui mare periculŭ, noi și voi, precum și Bulgarii și Sêrbii. Acestŭ periculŭ e mare și înfricoșatŭ. *Nordulŭ*, 100 de milióne, se numesce acestŭ pericolŭ; 100 de milióne póte și mai multŭ, amenință civilisațiunea nóstră, și ni suntŭ nouĕ cu totulŭ străinĭ. Mĕ înțelegĭ bine, vomŭ peri cu toții, décă Constantinopolulŭ va cădea în mânile *Rușilorŭ*! Pericolulŭ, ce ne amenință din partea Rusiei e înfricoșatŭ și fórte precarŭ pentru situațiunea nóstră a tuturorŭ. Décă i-am da cursŭ liber, ce credĭ, că în 50 de anĭ va maĭ esista Grecia și România? După cum veḍĭ pericolulŭ e mare și comunŭ pentru noi toțĭ. E probabil că Rusia îșĭ va îndrepta mai întêiu privirile asupra Asiei și posibilŭ că — îngrijindu-se de urmărĭ — va renunța la planurile ei asupra Constantinopolului." La întrebarea ḍiaristului, că ce cugetă dênsulŭ despre cestiunea *confederațiunei balcanice*, rĕspunse domnulu Boerescu, că elŭ nu o privesce *a priori* cu dușmăniă, dér o ține de prea timpuriă. La întrebarea, că óre România a întratŭ de faptŭ în modŭ „semi-oficialŭ", în alianța triplă ḍise Boerescu: „Despre acésta nu sciu nimicŭ. Totŭ ce sciu este, că noi n'avemŭ interese opuse. De sigurŭ că Austro-Ungaria nu se va gândi nicĭ-odată ca sĕ ne anexeze pe noi. Pentru ce? Pentru că s'ar vedé față în față cu o masă complectă de 10 milióne de Românĭ, carĭ ocupă unŭ teritorŭ aprópe atâtŭ de mare ca Francia. E adevĕratŭ, că noi avem în Ardélŭ, Bănatŭ și în Bucovina unŭ numĕrŭ considerabilŭ de confrațĭ, că aceste țĕrĭ formézä vechia Daciă și că Ungurii asupprescŭ pe confrații noștri. Imprejurarea acésta însĕ nu ne va predispune în contra Austro-Ungariei, noi nu ceremŭ acum anexarea Transilvaniei. Aceste sunt dorințe naționale, carĭ potŭ sĕ preocupe popórele, pe carĭ trebue adeseorĭ sĕ le înădușéscă necesitatea politică."

— Ḍiarului „Times" i-se scrie, că în Petersburg circulă vestea, că deputatulŭ boulangistŭ *Derouléde* a trimisŭ o felicitare cu ocasiunea ḍilei onomastice a **împĕrătesei Rusiei**, în numele *ligei patriotice francese.* Telegrama de felicitare conținea și unŭ protestŭ în contra visitei escadrei francese în Anglia. Francia — ḍice Derouléde — aparține cu trupŭ și sufletŭ Rusiei, ér nu Angliei.

— Pressa germană, care pănă acum nu dăduse prea mare atențiune visitei **escadre francese** la Kronstadt, începe acum a privi acésta visită, ca unŭ evenimentŭ însemnatŭ politicŭ. Ḍiarulŭ „Nord Allgm. Ztg." ḍice, că Europa de presentŭ e împărțită în doue tabere: alianța triplă pe deoparte și Rusia și Francia pe de altă parte.

E de totŭ curiósă și imprejurarea, că și principele Bismark e amestecatŭ în acéstă afacere a visitei escadrei francese la Kronstadt. „Figaro" de acum câte-va ḍile publică unŭ fragmentŭ de scrisóre, pe care numitulŭ ḍiarŭ o atribue principelui de Bismark și în care ḍice, că décă cancelarulŭ de fierŭ ar mai fi fostŭ în capulŭ afacerilorŭ germane, visita escadrei francese nu ar fi avutŭ locŭ. Scrisórea apoi mai adauge:

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

11) Carnetulŭ roșu.

Novelă, tradusă de **Moșulŭ.**

(Fine).

Activitatatea armată a generalului Gurco de locŭ n'a adusŭ pe nihiliștĭ la resonŭ, nicĭ nu i'a opritŭ dela escese ulterióre. Mai multe focurĭ anunțate mai întâiu funcționarilorŭ esecutivĭ ai poliției, âmpleau și mai multŭ publiculŭ de spaimă. Mai tóte persónele distinse căpĕtară epistole amenințătóre, astăḍĭ s'a trimesŭ una și profesorului Rostow.

Primitorulŭ, ce e dreptŭ zîmbì, când a căpĕtatŭ epistola, cu tóte acestea îlŭ cuprinse unŭ felŭ de emoțiune și umbla neliniștitŭ prin odaia spațiosului edificiu, dispunêndŭ icĭ colo câte ceva pentru-că astăḍĭ i-se anunțase, că lŭ cercetéză împĕratulŭ.

In disposiția asta intrà elŭ și în camera, în care împĕratulŭ își avea miculŭ scrinŭ din părete. Se apropià de elŭ și admirà executarea-i artistică.

— „Cine a lucratŭ scrinulŭ acesta?" întrebà elŭ pe servitorulŭ, care-lŭ însoția.

— „Pe câtŭ sciu eu, unŭ inginerŭ din Moscva. E lucratŭ cu multă artă, și după cum se povestea mai de multŭ, a avutŭ unŭ mechanismŭ deosebitŭ, încâtŭ proprietarulŭ lui îlŭ putea încuia și descuia după placŭ."

Profesorulŭ se uità cu băgare de sémă mai de aprópe la ușă și observà în ea câte-va rosete și bumbĭ, carĭ se învêrteau.

Elŭ apăsa și învêrtia de bumbĭ, cu tóte acestea ușa rĕmase nemișcată.

Póte că este unde-va în părete unŭ bumbŭ, orĭ alt-ceva cu ce se pune mechanismulŭ în lucrare.

Tóte încercările suntŭ zadarnice.

Rostow făcŭ unŭ pasŭ îndĕrĕtŭ și privea scrinulŭ misteriosŭ. Atuncĭ deodată îi bătŭ la ochĭ forma cam curiósă a țîțînilorŭ. Și pe acestea se aflau bumbĭ de metalŭ. Fără voiă puse mâna pe unulŭ din acestea și apăsà.

Indată se auḍi o scârțiitură particulară, cași cum s'ar învêrtì o cheiă într'unŭ lăcatŭ ruginitŭ, și numai decâtŭ ușa cu tótă încadratura ei se ridică și se deschise. Scrinulŭ ascundea o mulțime de cutiuțe, pachete și tocurĭ. Sguduirea produsă prin deschiderea ușei a pusŭ în mișcare unŭ carnetŭ micŭ roșu, așeḍatŭ séu rădimatŭ numai puținŭ, care cu isbirea ușei căḍù la pămêntŭ.

— „Pentru Dumneḍeu! Sfântă prea curată dela Casanŭ!" strigà bĕtrânulŭ servitorŭ, vĕḍêndŭ cele întêmplate. „Scrinulŭ conține secrete de-ale împĕratului. Ce ai făcutŭ d-le profesorŭ?"

Celŭ agrăitŭ însĕ cu titlulŭ acesta nu ascultà la tênguirile servitorului, ci ridicândŭ cartea roșiă dela pămêntŭ, stete încremenitŭ fixându-șĭ ochii asupra monogramului de pe ea. Era monogramulŭ dómnei Czrynowsky.

Cum a ajunsŭ aicĭ cartea, despre care elu îșĭ aducea aminte, c'a vĕḍut'o în mânile mamei sale? Era óre totŭ acea carte, de care i-a pomenitŭ odinióră mamă-sa, ca sĕ o deschidă după mórtea ei, fiind-că conține unŭ secretŭ tristŭ?

Elŭ se și întinse sĕ o pună la o parte și sĕ nu cetéscă, dér nu s'a pututŭ reține.

Deschise la pagina întêiu.

Câtŭ de colo observà trăsurile de condeiu ale mamei sale.

Abia ceti rêndurile d'întêiu și-'lŭ cuprinseră amețelĭ. Bĕtrânulŭ servitorŭ îlŭ sprijinì sĕ nu cadă și-lŭ conduse la unŭ scaunŭ din apropiere.

Sdrobitŭ căḍù pe unŭ scaunŭ. Mâna cu cartea îi atêrnà în josŭ mórta, pe când cu stânga se stergea pe frunte, pe care se adunau picurĭ recĭ de sudorĭ. Câte-va clipite ochii lui rătăceau fără țîntă prin odaiă, și peptulŭ lui se silia sĕ respire. Numai după ce îi trecŭ ataculŭ acesta, se ridică éră din starea lui decăḍută, ațintindu-șĭ ochii asupra foilorŭ micĭ din cartea cea roșiă și nu și-i luà de pe ea, pănă nu o cetì întrégă.

Apoi sărì și trânti iute ușa scrinului.

— „Dér cartea!" se rugà servitorulŭ. „Domnule profesorŭ! Când va vedé Maiestatea Sa împĕratulŭ că lipsesce!!!"

— „Ce? acum? de carte vorbescĭ tu?... Da, cartea asta este a . . . dér privesce singurŭ, nu poțĭ deslega monogramulŭ? . . . dér nu, ce vorbescŭ eu? . . . Lasă-mĕ singurŭ, bĕtrânule, și de cumva împĕratulŭ va întreba de mine, trimite sĕ mĕ chieme, eu trebue sĕ esŭ în liberŭ."

Czrynowsky alergà în locuința sa

„Din întâia ḍi când am iscălitŭ celŭ dintâiu tractatŭ alŭ întreitei alianțe, și cu totŭ acestŭ tractatŭ, am sciutŭ sĕ înlăturŭ Germaniei o opoșițiă deschisă din partea Rusiei, dér am avutŭ necontenitŭ grijă d'a ține necontenitŭ două fiare în focŭ (*zwei Eisen im Feuer*). Diplomația germană a comisŭ în aceste din urmă timpurĭ, trei greșelĭ marĭ; mai întâiu avansurile făcute Franciei în afacerea esposițiunei dela Berlin, afacere ce s'a sĕvîrșitŭ în chipŭ umilitorŭ prin visita împĕrătesei Fredericŭ la Parisŭ, făcută cu atâta lipsă de tactŭ; aceste avansurĭ erau negreșitŭ de natură a face pe Germania suspectă Rusiei și a face pe acésta sĕ créză că guvernulŭ germanŭ căuta a slăbi influența politicei la Parisŭ; a doua greșélă a fostŭ că Wilhelmŭ II a anunțatŭ chiar dênsulŭ, și celŭ dintâiu, reînoirea întreitei alianțe, ceea ce neapăratŭ trebuia sĕ agraveze situațiunea raporturilorŭ ruso germane. In sfîrșitŭ visita la Londra a lui Wilhelm II, așa de sgomotósă și demonstrativă, a părutŭ Rusiei și Franciei că e către ele unŭ actŭ de provocare și prin acésta a pregătitŭ terenulŭ pentru contra-manifestația dela Kronstadt.

— Toastulŭ ce l'a ținutŭ generalulŭ rusŭ *Cernajeff* în Moscva la unŭ dejunŭ datŭ în onórea admiralului **Gervais**, a produsŭ unŭ entusiasmŭ nespusŭ de mare între cei presențĭ. In acestŭ toastŭ generalulŭ *Cernojeff* făcù alusiune la Alsația și Lotaringia. O mare însuflețire a fostŭ și în tabera dele *Chodinski*, unde în urma unei ordinațiunĭ a ministrului de rĕsboiu rusescŭ s'a făcutŭ *o mare retragere cu musică*, o onóre care se face numai capetelorŭ încoronate. Ceremonia sĕ finì cu bubuitulŭ a 17 baterii. După rugăciunea de séră s'a cântatŭ *marseillaisa.* In casina oficerilorŭ, unde a fostŭ dusŭ admiralulŭ Gervais în triumfŭ, au avutŭ locŭ scene de înfrățire. Comandantulŭ generalŭ alŭ taberei, generalul *Malachov*, a sărutatŭ de trei orĭ pe admiralulŭ *Gervais*, între strigătele de bucuriă ale celorŭ presențĭ. Când plecà Gervais, trupele îi formară spalierŭ.

— Ḍiarulŭ „Kölnische Ztg." publică unŭ articulŭ de fondŭ sub titlulŭ **„Papismulŭ și partida europénă rĕsboĭnică"**, în care accentuéză, că Vaticanulŭ aștéptă dela alianța între Rusia și Francia restaurarea statului bisericescŭ. Vaticanulŭ crede, că déca Francia și Rusia vorŭ purta rĕsboiu cu Germania și cu Austro-Ungaria, atuncĭ, déca Italia va fi învinsă, Francia va avé în Italia mână liberă, pe când Austro Ungaria e ținută în șachŭ de Rusia, cu Sêrbia și România. „Prin urmare ḍice „Köln. Ztg.", curia romană se rupe de tradițiunile monarchice de până acum și începe sĕ aducă omagii principiului, că biserica póte primi ajutorŭ numai dela revolațiune; în cercurile intime se ivescŭ chiar pe față astfelŭ de speranțe."

SCIRILE ḌILEI.

— 31 Iulie (12 Augustŭ.)

Esamenele de forestierŭ se vorŭ începe în anulŭ acesta conformŭ ordinațiunei ministrului ungurescŭ de comerciu, în 19 Octomvre n. c. în Clușiu, Odorheiulŭ-sĕcuescŭ, Brașovŭ și Sibiiu. Aceia, carĭ voescŭ sĕ facă acestŭ esamenŭ au a-șĭ asterne petițiunea lorŭ cu atestatele necesare, la inspectoratulŭ de forestieriă din amintitele orașe.

* * *

Delegațiunile școlelorŭ centrale române ort. rĕs. din locŭ au alesŭ în ședința de astăḍĭ prin aclamațiune ca profesorĭ provisorĭ pe d. d. Dr. Valeriu B r a n i s c e și George P o p p ŭ, ér ca profesorŭ suplentŭ pe d-lŭ Iosifŭ B l a g a.

* * *

Din jurulŭ Reghinului ne scrie „unŭ călĕtorŭ", că trecêndŭ prin frumósa comună românéscă Solovĕstru, i-a făcutŭ o durerósă impresiune starea cu totulŭ desolată, în care se află atâtŭ biserica greco-cat. de acolo, câtŭ și școla și casa parochială, care e descoperită, desgrădită și ca vai de ea. Corespondentulŭ face responsabilŭ pentru acestŭ „vandalismŭ" pe fostulŭ preotŭ Petru Precupŭ, care după 20 de anĭ, câtŭ a păstoritŭ acéstă parochiă, a lăsatŭ în urma sa o moștenire atâtŭ de tristă. — Fiă, ca celŭ puținŭ în noua sa parochiă, în care se află acum, sĕ nu se mai pótă ivi astfeliu de plângerĭ în contra domniei sale.

* * *

Românĭ carĭ jócă „csárdás"-ulŭ. Sub titlulŭ acesta „Egyetértés" scrie: „Nu de multŭ o societate a făcutŭ din Lugoșŭ o escursiune la Herendescĭ, unde tocmai se ținuse ruga. Țĕranii, atențĭ la tóte cele ce se petrecŭ în jurulŭ lorŭ, îndată ce au vĕḍutŭ societatea apropiându-se de dênșii, au adusŭ o masă și scaune și i au învitatŭ la ojină. Sub decursulŭ ojinei musica a cântatŭ „csárdás"-ulŭ și în onórea societătii trei feciorĭ și trei fete numai decâtŭ s'au sufulcatŭ la jócŭ. Mai în urmă au căpătatŭ voiă și alții sĕ salte în joculŭ naționalŭ maghiarŭ și nu peste multŭ ḍece pĕrechĭ s'au prinsŭ în „csárdás". Unulŭ dintre óspețĭ, carĭ în modulŭ acesta fură surprinșĭ atâtŭ de plăcutŭ, a întrebatŭ în limba românéscă pe unŭ feciorŭ care juca, că unde a învĕțatŭ joculŭ maghiarŭ? Feciorulŭ a rĕspunsŭ, că l'a învĕțatŭ la orașŭ, și ḍĕu, de atuncea a învĕțatŭ dela dênsulŭ fórte mulțĭ sĕ jóce „csárdás"-ulŭ și că cu acestŭ prilejŭ caută sĕșĭ arate ce sciu. Când s'au depărtat óspeții, tinerimea satului a lăsatŭ sĕ cânte din nou „csárdás"-ulŭ în onórea lorŭ și toțĭ feciorii și fetele („fáták") „înferbintațĭ" s'au prinsŭ în „frumosulŭ" jocŭ maghiarŭ". — De-i minciună, încă-i bună; de-i adevĕrŭ, patria este „salvată."

* * *

Tinerĭ promovațĭ. La academia de comerciu din Anvers (Belgia) au obținutŭ în anulŭ acesta licența, următorii tinerĭ Românĭ: *Ioanŭ Popa*, din Satulungulŭ Săcelelorŭ, licențiatŭ cu distincțiune, *Dumitru Marinescu-Bragadiru* (Bucurescĭ), *Constantinŭ Bobeșiŭ* (Bucurescĭ), *Stefanŭ Trandafirescu* (Bucurescĭ) *D. Drăgănescu* (Iașĭ) și *Marinŭ Mirica* (Calafatŭ.)

* * *

Regina Natalia va pleca în 15 Augustŭ n. c. dela Ungheni la Neapole, unde va sta mai multă vreme.

* * *

Turcia și Evreii. Pórta otomană a denumitŭ unŭ comisarŭ specialŭ pentru ca sĕ elaboreze unŭ regulamentŭ pentru colonisarea Evreilorŭ rusescĭ. Se ḍice, că Pórta e aplecată, ca în schimbulŭ unei sume de 3 milióne punțĭ sterlingĭ se permita Evreilorŭ emigrațĭ din Rusia sĕ se stabilécsă în mai multe provincii din Asia mică, cu escepțiunea locurilorŭ sfinte.

* * *

Manevrele rusescĭ din anulŭ acesta, se vorŭ face între Moldin, Zegrze și Varșovia. La aceste manevre vorŭ lua parte oficerĭ francesĭ superiorĭ, mai mulțĭ ca altădată; și celelalte state vorŭ fi representate.

* * *

La congresulŭ internaționalŭ de geografiă, ce se ține acum în Berna, au sositŭ până acum 300 de membrii, între carĭ și principele *Roland Bonaparte* și Henric de *Orleans.*

* * *

Influența. In Petersburg și împrejurŭ s'au ivitŭ cu începutulŭ lunei lui Augustŭ casurĭ grele de influență. Din Moscva vine scirea că, acolo în fiă-care ḍi se bolnăvescŭ de influență cam 200 de persóne.

Mișcarea de maghiarisare.

„Egyetertes" dela 11 Augustŭ, din incidentulŭ adunărei generale a Kulturegylet-ului din părțile nordice ale Ungariei, publică unŭ articulŭ specialŭ, în care vorbindŭ despre problemele Kulturegylet-urilorŭ ungurescĭ, ḍice între altele:

Intre aceste probleme ale Kulturegylet-urilorŭ se află propagarea ideei de statŭ maghiarŭ și învĕțarea limbei maghiare. Pentru partea nordică a Ungariei acestea suntŭ probleme marĭ. Orĭ ce palmă de pămêntŭ, ce-lŭ cucerescc reuniunea pentru ideia de statŭ maghiarŭ, este o însemnată învingere asupra torentului panslavistŭ, care în părțile nordice ale țĕrei îșĭ află terenulŭ celŭ mai potrivitŭ, tocmai așa, cum agitațiunea daco-română îșĭ află în părțile ardelene terenulŭ celŭ mai potrivitŭ pentru a-șĭ duce în deplinire pĕcătósa sa lucrare. Și aicĭ, și dincolo, e mare lipsă de Kulturegylet-urĭ, pentru ca de-o parte acestea sĕ contrastée influințelorŭ străine, ce din ḍi în ḍi devinŭ mai periculóse, ér de altă parte sĕ repare greșéla comisă prin negligența timpurilorŭ trecute, recucerindŭ pentru Maghiarime pe aceia, carĭ în decursulŭ timpurilorŭ s'au înstrăinatŭ de ea.

Și e lipsă a se înființa Kulturegylet-urĭ și în celelalte părțĭ ale țĕrei. Dreptulŭ de esistență alŭ acestorŭ instituțiunĭ e cuprinsŭ în politica statului ungarŭ, deórece în acéstă politică nu are nicĭ unŭ rolŭ politica de rassă. Societatea simte necesitatea Kulturegylet-urilorŭ, ea simte, că prin strădania-i propriă trebue sĕ înlocuéscă aceea, ce statulŭ nu póte face.

Décă n'amŭ vedé la fiă-care pasŭ, décă n'amŭ esperia în fiă-care ḍi, că în sînulŭ naționalităților ŭ din Ungaria se manifestă tendințe anti-patriotice și anti-naționale; décă n'amŭ vedé, că aceste tendințe suntŭ sprijinite cu efectŭ din străinătate; décă n'amŭ simți, în întrégă țéra, că Valahii, Sêrbii, Slovacii, ba chiar și Germanii cu rele pornirĭ din capitală, mânațĭ de tendințe anti patriotice, gravitéză în afară spre rudeniile lorŭ de rassă: — décă tóte acestea nu le-amŭ vedé, amŭ crede superfluă acțiunea societății maghiare, amŭ crede superfluă străduința patriotică a Kulturegyleturilorŭ.

După ce însĕ vedemŭ și esperiămŭ tóte acestea, după ce tóte acestea le vede și le espiriéză societatea maghiară și după ce în fața acestora politica de statŭ rĕmâne pe lângă pasivitatea ei hotărîtă: patriotismulŭ îngrijatŭ de interesele naționale trebue sĕ se pună în mișcare și trebue sĕ ridice în diferitele părțĭ ale țĕrei instituțiunile acelea, carĭ pe cale lină și fără sgomotŭ lucréză pentru propagarea ideei de statŭ maghiarŭ.

Guvernulŭ ungurescŭ pe lângă aceea, că în cestiunea de naționalitate cu o ușurință condamnabilă îșĭ continuă sistema sa de până acum, care constă în aceea, că în locŭ de a procede cu energia cuvenită, continu se silesce a câștiga prin *concesiunĭ* sprijinulŭ naționalităților ŭ pentru interesele sale de a se ține la putere; nicĭ pentru cele mai ar-

---

din parterŭ, îșĭ luà iute pe sine o blană și pe capŭ îșĭ puse căciula, care-i sta la îndemână.

Pieptulŭ lui clocotia încă ca unŭ orcanŭ și toțĭ nervii lui erau într'o astfelŭ de mișcare, încâtŭ îi era peste putință sĕ petrécă între patru părețĭ. Eși afară în aerulŭ próspetŭ și curatŭ de érnă și apucà drumulŭ prin aleiă către palatŭ.

Ca tot-déuna și de astădată, aerulŭ liberŭ liniștì pe celŭ iritatŭ. Prin parcŭ rĕtăcì pe tóte cărările până când se treḍì deodată în strada taurică. Pe strada acésta merse d'alungulŭ până eși pe perspectiva Woskresensk.

In colțulŭ acesteia trecù pe lângă sentinela gardei împeriale. Sentinela privì la elŭ, ca la o nălucă, și se părea, că vré sĕ alarmeze pe păzitorĭ. Totŭ asemenea se părea, că atrage atențiunea celorlalțĭ trecĕtorĭ, pentru-că mulțĭ stĕteau în locŭ salutându-lŭ respectuosŭ. Czrynowsky rĕspundea mechanicŭ la salutărĭ.

Curiositatea ómenilorŭ îlŭ genà și elŭ éră se întórse spre palatulŭ tauricŭ, pentru-că visita împĕratului putea sĕ urmeze în fiă-care momentŭ. Incetŭ cufundatŭ în gândurĭ, percurse elŭ drumulŭ dela casarmă până la palatŭ.

Când intrà în grădină, totŭ felulŭ de gândurĭ curióse îi umblau prin minte. Tocmai trecuse de sentinelă și întrase în a doua aleeiă, când étă, câțĭ-va pașĭ înaintea lui lucesce unŭ fulgerŭ pĕtrunḍĕtorŭ de lumină și în minutulŭ următorŭ simțesce în partea inimei o durere săgetătóre.

Strigândŭ: „Sfântă Maică preacurată", omulŭ voinicŭ căḍù la pămêntŭ. In timpŭ ce o parte din soldațĭ se adunară în jurulŭ lui și se pregătiau sĕ-lŭ transpórte în palatŭ, mai mulțĭ alții alergau după tinĕrulŭ, care împușcase asupra profesorului Rostow. Descărcăturile de revolverŭ ale ucigașului asupra celorŭ ce-lŭ urmăriau, nu nimeriră; elŭ fù în curêndŭ ajunsŭ și legatŭ.

După ḍece minute, pe tinĕrulŭ legatŭ îlŭ duseră totŭ în odaia, în care zăcea Rostow. Oficerulŭ păzitorŭ trebuia sĕ dea ordinele ulterióre.

In momentulŭ acesta se ivì împĕratulŭ. O visită făcută în casarma gardei dela curte îlŭ împiedecà sĕ vină mai curênd. Scirea despre atentatŭ îlŭ făcù însĕ sĕ grăbéscă numai decâtŭ la palatŭ.

Medicalŭ tocmai desbumba pantalonii celui împușcatŭ și-i de sbrăca celelalte haine, din care căḍù o cărticică de pele, mică și roșiă, care era străpunsă de glonțŭ, a cărui putere o mai slăbise puținŭ. Cartea era sfêrticată tare.

Impĕratulŭ puse iute mâna pe carte și pândea la vorbele medicului, care îlŭ cercetase.

— „Se va duce, ajutorŭ omenescŭ este de prisosŭ", ḍise mediculŭ.

Ucigașulŭ, care până în momentulŭ acesta observà în tăcere cele ce se petreceau, se uità țintă la împĕratulŭ și țipà tare, cu voce dură și ascuțită, ca de nebunŭ.

— „Pentru tine, împĕrate Alexandre, era menită împușcătura, nu pentru acela. Asemĕnarea lui cu Tine, Țĭ-a scăpatŭ viéța. Blăstămatŭ sĕ fi, tirane!"

— „Sermane Czrynovsky", ḍise împĕratulŭ, când rănitulŭ, spăriatŭ de vocea strigătórei; deschise ochii.

Cu o putere supra-omenéscă se smulse ucigașulŭ pe unŭ momentŭ din mânile celorŭ ce'lŭ țineaŭ legatŭ și cu unŭ răcnetŭ înfricoșatŭ sĕ aruncà lângă celŭ ce se lupta cu mórtea.

—„Czrynovsky", strigà ea, „eu te-am omorîtŭ, femeia ta Magdalena"!

Ea căḍù sdrobită.

Se făcù o tăcere momentală.

Soldații voiră sĕ ridice femeia, dér împĕratulŭ le făcù semnŭ sĕ stee în locŭ, fiind-că vedea, că bărbatulŭ, care purta numele de profesorŭ Rostow, se luptă cu agonia.

— „Magdalena", ḍise elŭ cu voce slabă, „scólă-te, te iertŭ, plécă-te cu urechia la gura mea, trebue sĕ-țĭ mai descoperŭ ceva".

Magdalena de Czrynovsky sĕ ridicà și ascultà șoptele lui.

Unŭ strigătŭ ascuțitŭ din partea femeii și ea cade érășĭ josŭ. La unŭ semnŭ alŭ împĕratului, ea fù depărtată.

Obositŭ și slabŭ, Czrynovsky îșĭ întórce capulŭ spre împĕratulŭ.

— „Mâna ta", șoptì elŭ.

Impĕratrulŭ îĭ întinse mâna.

— Czrynovsky duse încetŭ mâna împĕratului la buzele sale și puse pe ea o sĕrutare ferbinte. Se părea, că tótă dragostea și alipirea muritorului voia sĕ se întrunéscă pe o clipă și într'o singură privire sĕ împreune aceea, ce simția inima.

ḑĕtóre necesităţi nu are destulŭ sentimentŭ şi n'a făcutŭ nimicŭ şi nu face nici câtŭ mai puţinŭ nici în interesulŭ suveranităţii limbei maghiare. In astfelŭ de împrejurărĭ, starea lucrurilorŭ în ţéra acésta ar puté sĕ devină fórte fatală, décă însa-şĭ societatea nu s'ar pune în calea propagărei tendinţelorŭ anti-patriotice, ce suntŭ sprijinite dinafară şi suntŭ cu patimă sumuţate din partea agitatorilorŭ fără sufletŭ.

In fine „Egyetertes“ provócă întrégă societatea unguréscă, ca sĕ se inspire de scopurile Kulturegyleturilorŭ şi sĕ nu sufere pe pămêntulŭ acestei ţĕrĭ ingerinţa „panslavismului“, „daco-romanismului“ şi „pangermanismului.“ Aşa nutrescŭ foile unguresci şovinismulŭ şi netoleranţa naţională în cetitorii lorŭ, pe carĭ, cum vedemŭ, sub cele mai ridicule pretexte şi fără nicĭ o genă îi sumuţă ne'ncetatŭ în contra naţionalităţilorŭ nemaghiare.

Ore până unde vorŭ sĕ împingă lucrurile şoviniştii aceştia?

Sânţire de biserică în Oraviţa română.

Secaşŭ, 4 Augustŭ 1891.

Stim. D-le Redactorŭ! Daţi-mĭ voiă, ca cu ocasiunea acésta sĕ vĕ descriu pe scurtŭ consacrarea bisericei române gr. cat. din Oraviţa, îndeplinită în 1 Augustŭ n. c. de către Ilustritatea Sa Dr. *Victorŭ Mihalyi*, Episcopulŭ Lugoşului.

Primirea Ilustrităţii Sale în cerculŭ Oraviţei a fostŭ una din cele mai pompóse. La marginea cercului a fostŭ întêmpinatŭ de protopretorele şi de pretorele cercualŭ administrativŭ cu caleasa sa de gală, trasă de 4 cai, însoţiţĭ fiindŭ de primăriile comunale din Secaşŭ şi Calina. La întêlnire, a fostŭ bineventatŭ de protopretore, căruia îi rĕspunse Ilustr. Sa cu graţiositate, luându lŭ în calésa-i propriă, după care porni convoiulŭ întregŭ către Secaşŭ. La gara Calinei a fostŭ întêmpinatŭ de călăreţĭ şi în bubuiturĭ de treascurĭ, ér la hotarulŭ Secaşului asemenea de 15 călăreţĭ şi în bubuiturĭ de trĕscurĭ.

Astfelŭ convoiulŭ, formatŭ din vre-o 20 de călăreţĭ şi de 5 trăsurĭ, a plecatŭ spre comuna Secaşŭ. In marginea comunei l'a bineventatŭ parochulŭ gr. cat., însoţitŭ de fruntaşii comunei, de parochulŭ gr. or. din locŭ, de celŭ din Jurjova, dimpreună cu învĕţătorii lorŭ, carĭ în numele poporului lorŭ concreḑutŭ îşĭ esprimară bucuria, că după unŭ intervalŭ de 16 anĭ au fericirea de a vedé prin părţile acestea pe prea iubitulŭ lorŭ Archiereu. Prea Sânţia Sa rĕspunse în terminĭ măgulitorĭ pentru noi. După ce a sărutatŭ s. cruce din mâna preotului, în bubuitulŭ continuu alŭ trĕscurilorŭ şi între aclamările cele mai frenetice de „sĕ trăéscă“ a pornitŭ banderiulŭ de-alungulŭ comunei pe strada principală, unde întregŭ poporulŭ eşise sĕ vadă pe unulŭ dintre cei mai iubiţĭ archierei ai sĕi.

La marginea hotarului Secaşŭ a fostŭ întîmpinatŭ de altŭ bandieriu, din Ticvaniulŭ-mare. Aicĭ l'a bineventatŭ bĕtrânulŭ şi meritatulŭ învĕţătorŭ Gaita, şi apoi au plecatŭ cu toţii spre Ticvaniulŭ-mare, unde la pórta triumfală a fostŭ primitŭ de M. O. D-nŭ Demetriu Rusu, însoţitŭ de colegulŭ sĕu M. O. D-nŭ Sofroniu Pascu, împreună cu întregŭ poporulŭ. După bineventare au plecatŭ cu toţii la s. biserică, de unde, după o scurtă rugăciune, a urmatŭ prânḑulŭ.

După prânḑŭ, Ilustritatea Sa, fără considerare la ostenéla de până aicĭ şi la căldura cea mare, şĭ-a continuatŭ calea spre Cacova, urmatŭ de întregŭ banderiulŭ. Aicĭ asemenea a fostŭ primitŭ cu demnitatea cuvenită de către tinĕrulŭ nostru notarŭ de cercŭ Dr. Alecsa Coca, care-lŭ salută printr'o escelentă vorbire, nefiindŭ acolo preotŭ gr. cat.

De-aicĭ totŭ, pe lângă o asemenea paradă, a trecutŭ la Greovaţŭ, unde a fostŭ bineventatŭ de parochulŭ localŭ Vasiliu Pascu.

In fine, în cea mai mare căldură, la órele 4 p. m., a ajunsŭ la loculŭ destinatŭ în Oraviţa română, unde vrednicilŭ protopopŭ Georgiu Popoviciu, însoţitŭ de unŭ publicŭ imensŭ, l'a aşteptatŭ şi întêmpinatŭ la pórta triumfală, carea a fostŭ simplă, dér cu rarŭ gustŭ lucrată. De departe se vedea scrisŭ în frontulŭ porţii cu litere aurite: „Osana celui ce vine întru numele Domnului“, ér în dosulŭ ei: „Dumneḑeu cu Tine“. Aicĭ meritatulŭ protopopŭ, cu rara sa elocinţă, l'a salutatŭ printr'o vorbire tare acomodată, la care, după ce rĕspunse, înaltulŭ prelatŭ cerŭ sĕ fiă condusŭ la frumósa biserică spre a o vedé.

A urmatŭ apoi imediatŭ Inserătulŭ şi Mânecatulŭ, împreună cu ceremoniile spălărei altarului amĕsuratŭ ritului nostru.

După acestea, P. S. Sa, urmatŭ de întregŭ oraşulŭ, a trecutŭ prin Oraviţa română în cea montană, unde îlŭ aştepta cuartirulŭ la credinciosulŭ Aronŭ Popŭ, căpitanŭ montanŭ, carele de nascere e din Ardealŭ, din Sân-Petrulŭ de Câmpiă (vĕrulŭ canonicului Petru Popŭ, unchiulŭ protopopului din Reghinulŭ săsescŭ, Petru Uilăcanŭ,) care l'a primitŭ cu cea mai mare afabilitate.

Mai amintescŭ aicĭ, că corulŭ vocalŭ gr. cat. din locŭ, sub conducerea bravului învĕţătorŭ Ioanŭ Bogdanŭ, i-a făcutŭ o escelentă serenadă, împreunată cu unŭ conductŭ de torţe. Sub totŭ decursulŭ serenadei P. S. S. a statŭ la ferĕstră în etagiu, ascultândŭ cu plăcere, ér la fine îşĭ esprimă satisfacţiunea.

In diminéţa următóre, la $8^1/_2$ óre, aşteptatŭ fiindŭ înaintea bisericei de protopopii Georgiu Popoviciu şi Demetriu Rusu, de 12 preoţĭ şi asistenţii sĕi îmbrăcaţĭ în ornate sacre, s'a începutŭ s. liturgiă cu rară pompă şi pietate.

Nu potŭ sĕ nu amintescŭ, că bravulŭ protopopŭ din Oraviţa, cu ajutorulŭ colectelorŭ a zugrăvitŭ biserica şi a adjustat'o cu tóte cele trebuinciόse, dintre carĭ mai démnă de amintitŭ aflu marmora de pe S. altarŭ de colóre albă, în grosime cam de 10 cm. şi provĕḑută cu 5 găurĭ, unde s'au aşeḑatŭ móştele a 3 martirĭ, într'o cutióră de argintŭ împreună cu documentulŭ subscrisŭ de P. S. S. şi de vice-notarulŭ consistorialŭ şi sigilate cu sigilulŭ episcopescŭ. După s. evangeliă, P. S. S. a ţinutŭ o cuvêntare cu cunoscuta-i elocinţă, arĕtândŭ însemnătatea consacrărei bisericei şi a ḑilei măritului profetŭ Eliă.

După S. liturgiă, carea s'a sfîrşitŭ la $12^1/_2$ óre, P. S. S. a fostŭ condusŭ la cuartirulŭ parochialŭ unde s'a subscrisŭ documentulŭ pentru archivă de cei competenţĭ şi de curatorii bisericei. Imediatŭ după aceea, între aclamările frenetice ale publicului şi în bubuitulŭ treascurilorŭ, Il. Sa a plecatŭ la cuartirulŭ sĕu.

La $1^1/_2$ óre, preoţimea în corpore cu învĕţătorii, sub conducerea protopopului localŭ, s'au presentatŭ înaintea archiereului pentru a-şĭ depune omagiile de supunere, aderinţă şi iubire, ce le-a esprimatŭ amintitulŭ protopopŭ. P. S. S. a rĕspunsŭ cu multă afabilitate, ḑicêndŭ între altele: Ceea ce am făcutŭ pentru poporulŭ din Oraviţa, este numai unŭ atomŭ din imensele mele dorinţe.

La 2 óre p. m. a urmatŭ banchetulŭ, la care au participatŭ aprópe 70 de persóne.

Séra la órele 9 a urmatŭ concertulŭ împreunatŭ cu teatru, datŭ de corulŭ plugarilorŭ gr. cat. din locŭ, sub conducerea bravului învĕţătorŭ Ioanŭ Bogdanu. După atâta obosélă, n'a pregetatŭ Il. Sa a asista şi aicĭ, însĕ numai la concertŭ care a succesŭ strălucitŭ. Iţĭ era mai mare dragulŭ sĕ veḑĭ feciorii nostri, înalţĭ ca bradulŭ, îmbrăcaţĭ în portulŭ lorŭ naţionalŭ, postaţĭ în semicercŭ. Chiar şi înaltulŭ nostru óspe s'a miratŭ de atâta tactŭ şi înaintare a plugarilorŭ nostri. Cu deosebire „Intórcerea victoriósă“, cântată de corulŭ mixtŭ, a fostŭ farmecătóre. Cântăreţii erau în 2 semi-cercurĭ, unulŭ constătătorŭ din fetiţe până la 13 anĭ, şi din scolarĭ, ér alŭ doilea din feciorĭ verḑĭ ca stejarulŭ.

Teatrulŭ asemenea a succesŭ peste aşteptare, încâtŭ nimenea n'ar fi ḑisŭ, că diletanţii suntŭ plugarĭ românĭ, ci cugetai că suntŭ nisce artiştĭ; onóre bravului învĕţătorŭ Ioanŭ Bogdanu! Venitulŭ, din câtŭ sciu, érăşĭ a fostŭ peste aşteptare şi s'a adausŭ la fondulŭ şcólei.

Duminecă diminéţa, prea bunulŭ nostru Archireu s'a întorsŭ către casă în modulŭ cum a venitŭ. In Cacova l'au aşteptatŭ cu o pórtă nóuă, pe care era scrisŭ: „Nu ne uita“. Serviciulŭ divinŭ şi prânḑulŭ l'a luatŭ în Ticvaniulŭ-mare, de unde însoţitŭ de mai mulţĭ preoţĭ şi mirenĭ comunalĭ, la marginea Secaşului asemenea de preoţĭ şi primăria comunală, în bubuitulŭ trĕscurilorŭ şi a aclamărilorŭ frenetice din partea poporului numerosŭ, şi în sunetulŭ clopotelorŭ a trecutŭ prin Secaşŭ. L'amŭ petrecutŭ cu toţii până la marginea cercului, unde Protopretorele prin o vorbire scurtă mulţămi pentru onórea făcută acestui cercŭ, ér P. S. S. 'i mulţumi sincerŭ pentru primire. In fine protopopulŭ Popoviciu îi ḑise rĕmasŭ bunŭ prin câteva cuvinte simţite, la ce Ilustritatea Sa rĕspunse scurtŭ esprimându-şĭ deplina îndestulire. Cu acestea suindu-se în caleasă, s'a depărtatŭ.

— Aşa s'a încheiatŭ acéstă serbare, care nouĕ ni-a făcutŭ o rară fericire, vĕḑêndŭ în mijloculŭ nostru pe prea iubitulŭ nostru Archiereu.

Ios. Stupineanu,
parochŭ.

— „Iértă mĕ, sciu tóte.. i-am descoperitŭ şi ei.. rĕmasă bun, împĕratulŭ meu, rĕmasă bun ... alŭ meu“...

O sguduitură a întregului corpŭ îi curmă glasulŭ şi nu putŭ sfîrşi...

Lacrimĭ ferbinţĭ sĕ scurgeau pe faţa împĕratului.

— „Va sĕ ḑică, a muritŭ în loculŭ meu“.

Incă câteva momente mai petrecŭ împĕratulŭ lângă Czrynovsky şi numai după-ce acesta se mai intinse odată şi-şĭ dete sufletulŭ, eşi din odaiă.

* *
*

In spitalulŭ „Duchulŭ Sfântŭ“, marele institutŭ de smintiţĭ din Petersburg, şede o femeiă frumósă, tineră, îmbrăcată în negru. Ea nu ridică ochii în susŭ ci, de când sa vindecatŭ de gradulŭ celŭ mai mare alŭ nebuniei, ochii ei rĕtăcescŭ numai prin casă cu capulŭ plecatŭ. Numai arare ori se strĕcóră câte o 'vorbŭ pe buzele ei. Numai atuncĭ când se scie, că-i singură, se auḑia din gura ei: „elŭ a fostŭ fiiulŭ împĕratului“!

In cuvintele acestea, cetitorulŭ va gâci secretulŭ nihilismului.

Statistica Budapestei.

Capitala Ungariei, la care privescŭ Ungurii cu atâta mândriă naţională maghiară, nicĭ pe departe nu ni-se presentă într'unŭ coloritŭ, care sĕ motiveze acéstă mândriă, şi care sĕ-i dée acelŭ caracterŭ, ce pretindŭ zeloşii apostolĭ ai Maghiarismului că lŭ are. Din contră şi Budapesta e o capitală poliglotă precum Ungaria e unŭ statŭ poliglotŭ.

După datele statistice mai nouĕ, întocmite, de sine înţelesŭ, în favorulŭ intereselorŭ ressei maghiare, resultatulŭ dobênditŭ ne arată locuitorii capitalei după confesiune şi naţionalitate.

Esaminândŭ datele după raportulŭ de naţionalitate, resultă, *că elementulŭ maghiarŭ e mai bine representatŭ în religiunea calvină*, căcĭ locuitorii de confesiunea calvină suntŭ *de simţeminte maghiare mai bune*, de aceea sĕ şi ḑice între Ungurĭ, că religiunea calvinistă este religiunea ungurécă; după Calvinĭ urméză imediatŭ *Israeliţii* ca „mai bunĭ patrioţĭ“ apoi catolicii şi în sfêrşitŭ cei de rel. augustină.

Elementulŭ germanŭ e representatŭ mai tare în relig. catolică, apoi în cea augustină, israilită şi mai puţinŭ în cea helveţiană.

Elementulŭ slovacŭ e mai forte în religiunea augustină, apoi în cea catolică, mai puţinŭ în cea israilită şi helveţiană.

Tabela statistică în privinţa acésta e următórea:

	Maghiarĭ	Germanĭ	Slovacĭ	Alţii.
Intre rom. cath. suntŭ:	62.83,	27.35,	6.70,	3.12%
„ augustinĭ „	60.81,	24.71,	13.56,	0.82%
„ helveţianĭ „	95.94,	2.78,	0.76,	0.52%
„ israiliţĭ „	75.02,	22.86,	1.29,	0.83%
„ alte rel. „	51.50,	8.08,	6.40,	34.02%

După confesiune.

	rom. cath.	aug.	ref.	isr.	alte.
Intre Maghiarĭ suntŭ:	59.92,	5.38,	10.40,	22.36,	0.94%
„ Germanĭ „	72.78,	6.12,	0.84,	19.85,	0.41%
„ Slovacĭ „	78.00,	14.65,	1.00,	4.82,	1.43%
„ Alţii „	74.66,	1.81,	1.40,	6.49,	15.64%

După aceste date statistice vedemŭ, că totŭ Jidanii suntŭ aceia, carĭ dau relativŭ contingentulŭ celŭ mai mare maghiarismului în capitala Ungariei.

Literatură.

A apărutŭ:

„Raportŭ scienţificŭ“ asupra spitalului ruralŭ Horozŭ (jud. Vâlcea) pe anulŭ 1890, de *Dr. V. Bianu*, medicŭ-şefŭ alŭ spitalului. Estrasŭ din „Buletinulŭ direcţiunei generale a serviciului sanitarŭ“ din 1891. Bucuresci Lito Tipografia Carolŭ Göbl, — 16, Strada Dómnei, 16. 1891. Formatŭ 8^0 mare cu 33 paginĭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Budapesta, 11 Augustŭ. In şedinţa de aḑi a dietei s'a presentatŭ raportulŭ comisiunei de imunitate, precum şi opiniunea separată a minorităţii în cestiunea Ugron-Uselac. Preşedintele propune, ca raportulŭ sĕ se pună la ordinea ḑilei în şedinţa de Joi. Szadovszky crede, că ar fi bine sĕ se aştepte raportulŭ comisiunei investigătóre mixte dela Fiume. Ministrulŭ-preşedinte Szapary cere, ca raportulŭ sĕ se pună la ordinea ḑilei în şedinţa de Joi. Horanszky şi Helfi sprijinescŭ propunerea lui Szadovszky. Majoritatea însĕ s'a declaratŭ pentru propunerea preşedintelui.

Vocĭ din publicŭ. *)

Mĕ simtŭ îndemnată de a aduce cu mulţămită la cunoscinţa publică procederea societăţii de asigurare de viaţă *Equitable din New-York*, carea în restimpŭ de 15 ḑile, după ce i-am produsŭ documentele despre mórtea soţului meu a Drului Ioanŭ Moga mi-a licuidatŭ în celŭ mai culantŭ modŭ suma de asigurare contractată cu poliţa de asigurare ddto 30 Decembre 1886.

Sibiiŭ, în 23 Iunie 1891.

Anna Moga, m. p.

Necrologŭ. Eugenŭ Sabinŭ Todescu, stud. de cl. IV reală, fiiulŭ d-lui parochŭ gr. or. din Buciumŭ-Cerbŭ, a rĕposatŭ la 8 Augustŭ n. în etate de 15 anĭ.
Fiă-i ţĕrîna uşóră!

*) Pentru cele cuprinse în acéstă rubrică Redacţiunea nu ia rĕspunderea.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

din 12 Augustŭ st. n. 1891.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	9.35	9.39
Argintŭ românescŭ	9 29	9.34
Napoleon-d'orĭ	9.36	9.40
Lire turcescĭ	10.48	10.53
Imperialĭ	9.46	9 51
Galbinĭ	5.40	5.45
Scris. fonc. „Albina" 6%	101.—	—.—
„ „ „ 5%	99.50	100.—
Ruble rusescĭ	124.—	125.—
Mărcĭ germane	57.80	58.—

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 11 Augustŭ a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	104 15
Renta de hârtiă 5%	101.65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	116.65
dto argintŭ	99.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	—.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	112 80
Bonurĭ rurale ungare	91 50
Bonurĭ croato-slavone	104.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	141.10
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	131 25
Renta de argintŭ austriacă	92.20
Renta de hârtiă austriacă	92.10
Renta de aurŭ austriacă	111 70
Losurĭ din 1860	138.—
Acţiunile băncei austro-ungare	1028.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	338.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	287.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.58
Napoleon-d'orĭ	9.40
Mărcĭ 100 împ. germane	58.02½
Londra 10 Livres sterlinge	118.10

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţĭ, că mai avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei", precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administrat. „Gaz. Trans."

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ . . . . 10 fr.
Pe şése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . 2 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ . . . . 8 francĭ.
Pe şése lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8 20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9 48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfaleu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6 11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10 06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1 40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5 46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bĕrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2 36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bĕrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1 55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Bauiţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8 25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	4.30	11.25
Odorheiu	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8 15	3.15
Sighişóra	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5 25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7 47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4 46	2.32	7.22
Cerna	5 11	3 —	7.50
Simeria	5 28	3.20	8.10

Braşov—Zĕrnescĭ

Braşov	5.45	4 55
Zĕrnescĭ	7.26	6.36

Zĕrnescĭ—Braşov

Zĕrnescĭ	8.—	8.20
Braşov	8.24	9.44

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ